

ASA-10 Pennanen Ville(UM)

12.05.2022

Asia

EU-Japani huippukokous 12.5.

Kokous

12.05.2022 - 12.05.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU-Japani –huippukokous pidetään Tokiossa 12.5. EU:n ja Japanin johtajien välillä.

Suomen kanta

EU ja Japani ovat strategisia kumppaneita, joilla on paljon yhteistä arvopohjaa mm. demokratian ja perusoikeuksien, ihmisoikeuksien puolustamisen, vapaakaupan ja monenkeskisyyden korostamisen suhteen. Japani on EU:n läheinen kumppani sekä kahdenvälisesti että monenvälisessä yhteistyössä. On tärkeää käydä säännöllistä keskustelua korkealla tasolla, ja huippukokous tarjoaa hyvän tilaisuuden osoittaa kumppanuuden vahvuus ja keskustella ajankohtaisista kysymyksistä.

Ukrainan sodan myötä Japani on toiminut pitkälti yhteisessä poliittisessa rintamassa EU:n ja Yhdysvaltain kanssa ml. pakotteet, ja tuominut Venäjän toimet voimakkaasti. On tärkeää jatkaa koordinoitua Japanin kanssa.

Suomi pitää tärkeänä yhteistyön tiivistämistä EU:n oman Indopasifinen strategian ja Japani vapaan ja avoimen indopasifisen alueen (Free and Open Indo-Pacific, FOIP) välillä.

Suomi pitää tärkeänä yhteistyön tiivistämistä myös globaaleissa kysymyksissä, mm. ilmastonmuutos ja ympäristö. Myös digitaalipolitiikassa ja -teknologiassa yhteistyö on tärkeää maailmanlaajuisia normeja luotaessa.

Pääasiallinen sisältö

EU:n ja Japanin syvenevä yhteistyö perustuu strategiseen kumppanuussopimukseen (Strategic Partnership Agreement, SPA) ja taloudelliseen kumppanuussopimukseen (Economic Partnership Agreement, SPA). Huippukokous tarjoaa tilaisuuden osoittaa kumppanuuden syvyys ja dynaamisuus. Se tarjoaa myös mahdollisuuden keskustella alueellisista ja kansainvälisistä kysymyksistä (mm. Ukrainan sota, Indo-Pasifinen alue, Kiina, Pohjois-Korea ja Iran). Lisäksi vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvät kysymykset ovat keskeisiä molemmille.

Kokousta varten laaditussa orientaatiopaperissa huippukokouksen tavoitteeksi asetetaan:

- Osoittaa vahva ja koordinoitu vastaus Venäjän aggressioon Ukrainassa
- Lanseerata EU-Japani digitaalinen kumppanuus

- Sopia EU:n ja Japanin vihreän allianssin implementoinnin prioriteeteista
- Edistää konkreettisia tuloksia EU-Japan Connectivity Partnershipin alla; tavoitteena päästä periaatteelliseen yhteisymmärrykseen EU-Japan Agreement of Certain Aspects of Air Services
- Aloittaa keskustelut Japanin liittymisestä Horizon Europe –ohjelmaan
- Kannustaa entisestään tiivistämään yhteistyötä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa
- Edistää EPA-sopimuksen toimeenpanoa ja osoittaa tukea monenväliselle kauppajärjestelmälle, ml. WTO-reformi.

Kokouksen päätteeksi johtajien odotetaan hyväksyvän yhteisen julkilausuman ja käynnistävän digitaalisen kumppanuuden. **Julkilausuma vahvistaa Japanin ja EU:n läheisen strategisen kumppanuuden ja samanmielisyyden sääntöihin perustuvan kansainvälisen järjestyksen ja tehokkaan monenvälisyyden puolustamisessa** sekä mm. WTO:n uudistamiseksi. Julkilausuma korostaa yhä syvempää ja dynaamisempaa allianssia. Julkilausuma tuomitsee voimakkaasti Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen ja korostaa tiivistä yhteistyötä ja pakotteiden mukauttamisesta. EU ja Japani ovat sitoutuneet tukemaan Ukrainaa humanitaarisin, poliittisin, taloudellisin ja aineellisin keinoin. Julkilausuma nostaa esiin Green Alliance ilmastokumppanuuden toimeenpanemisen ja vähähiilisten teknologioiden käyttöönottoa edistämiseksi. Keskeisiin asiakokonaisuuksiin kuuluvat mm. turvallisuus- ja puolustusyhteistyö, yhteenliitettävyydekumppanuus, digitaalinen kumppanuus, ilmasto, energiavarmuus.

Taustaa EU-Japani -suhteesta

Japani on Euroopan unionille tärkeä kumppani sekä poliittisesti että taloudellisesti. Japani on EU:n kuudenneksi suurin vientimaa ja seitsemänneksi suurin tuontimaa. **EU ja Japani ovat laajasti yhteisiä intressejä omaavina ja saman arvopohjan pitkälti jakavina toimijoina luontevia kumppaneita toisilleen. Suhteet ovat erinomaiset.** Molemmat pyrkivät edistämään kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta sekä osallistuvat aktiivisesti globaalien haasteiden (mm. köyhyyden poistaminen ja ilmastonmuutos) ratkaisemiseen. Molemmat korostavat ulkosuhteissa myös vahvasti kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän merkitystä ja pidättäytymistä yksipuolisista toimista konfliktien ratkaisemiseksi. Molemmat ovat sitoutuneet myös perusihmisoikeuksiin.

Japanin ja EU:n väliset suhteet ovat laajentuneet selvästi alun kauppapainotteisuudesta. Suhteet syvenivät merkittävästi vuoden 1991 yhteisjulistuksen ja vuoden 2001 toimintasuunnitelman (*Action Plan for EU-Japan Cooperation*) myötä. Yhteistyöalueiksi kirjattiin jo tuolloin rauhan ja turvallisuuden vahvistaminen, talous- ja kauppasuhteet, globaalit ja yhteiskunnalliset haasteet sekä ihmisten ja kulttuurien yhteen saattamisen, ja niiden pohjalta käynnistettiin säännölliset dialogit mm. ympäristöä, tietoyhteiskuntaa, kyberturvallisuutta, tiedettä ja teknologiaa, kauppaa ja teollisuuspolitiikkaa sekä ihmisoikeuksia koskevissa teemoissa.

Vuoden 2018 huippukokouksessa allekirjoitetut sopimukset talouskumppanuudesta (EPA) ja strategisesta kumppanuudesta (SPA) merkitsivät institutionaalisten suhteiden siirtymistä uudelle tasolle ja samalla entistä parempia edellytyksiä tiiviimmälle yhteistyölle. Kahdenvälistä kauppaa vapauttava EPA astui voimaan helmikuussa 2019. Se on erittäin merkittävä paitsi laajuudeltaan - EU ja Japani muodostavat noin kolmanneksen maailman BKT:stä – mutta myös symbolisesti signaalina vapaan sääntöpohjaisen kaupan puolesta protektionististen paineiden keskellä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ville Pennanen, ville.pennanen@formin.fi, +358 50 4210 931, ulkoministeriö

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
